

Кобець М.В. Щодо застосування науково-технічних засобів у розкритті злочинів // Актуальні проблеми розкриття та розслідування злочинів [Текст]: зб. наук. праць за матеріалами наук.-практ. конф. (Київ, 29 берез. 2012р.). - К.: Нац. акад. вн. справ, 2012. – С.176-177.

Кобець Микола Вікторович,
*доцент кафедри спеціальної техніки та
оперативно-розшукового документування
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник*

ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ У РОЗКРИТТІ ЗЛОЧИНІВ

Применение научно-технических средств в раскрытии преступлений

The use of scientific and technical means in the detection of crimes

Застосування сучасних науково-технічних досягнень у правоохоронній діяльності дозволяє своєчасно виявляти, попереджувати, припиняти протиправні, антисуспільні вияви, швидко і повно розкривати злочини, організовувати роботу з активного розшуку злочинців та осіб, виявляти й усувати причини та умови, які сприяли правопорушенням, тим самим ефективно реалізовувати вимоги закону щодо захисту прав і інтересів громадян, суспільства від злочинних посягань.

В оперативно-розшуковій діяльності одним з основних резервів підвищення її ефективності є застосування сучасних технічних засобів й удосконалення прийомів їх використання. Саме це створює умови для найрезультативнішого проведення заходів щодо запобігання злочинам, швидкого й повного їх розкриття, ефективного розшуку злочинців.

За статистичними даними МВС України за 2011 рік із загальної кількості розкритих злочинів 55 % відводиться за допомогою технічних засобів, а по окремим технічним напрямом 80-90 %.

Слід зазначити, що у сучасних умовах розраховувати на успішне виконання завдань в боротьбі зі злочинністю можна тільки при постійному поліпшенні і удосконаленні оперативно-технічної оснащеності, вмілому використанні технічних засобів і методів у повсякденній практиці оперативно-службовій роботи. В оперативно-розшуковій діяльності для розкриття злочинів, розшуку злочинців та інших оперативних заходів здійснюється за допомогою оперативної техніки.

Оперативна техніка – це сукупність спеціальних технічних та програмно-технічних засобів, пристроїв, речовин і науково обґрунтованих прийомів їхнього правомірного застосування в процесі проведення оперативно-розшукової діяльності.

Правовою основою застосування оперативної техніки є система законодавчих та підзаконних нормативних актів, а також встановлюваних ними принципів і правил, що визначають допустимість їх використання або регламентують порядок і

умови їх застосування під час здійснення заходів оперативно-розшукової діяльності.

Застосування оперативної техніки регламентується у відповідних законодавчих актах, зокрема в ст.ст. 30, 31, ч. 2 ст. 32 Конституції України, п. 10 ст. 11 Закону України "Про міліцію"; п.п. 9, 10, 11 ч. 1 ст. 8 та ч. 2 ст. 8 Закону України "Про оперативно-розшукову діяльність"; ст. 15 Закону України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю"; ст.ст. 14¹, 66, 97, 187 Кримінально-процесуального кодексу України, ст.ст. 5, 8 Закону України "Про державний захист працівника суду і правоохоронних органів", ч. 1 ст. 7 Закону України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві", Постанова Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2007 року № 1169 та в інших нормативно-правових актах.

В оперативній техніці відокремлюють спеціальний клас цієї техніки, до якої можна віднести оперативно-технічні засоби.

Оперативно-технічні засоби – це складова оперативної техніки, що використовується оперативно-технічними підрозділами згідно чинного законодавства для проведення оперативно-технічних заходів.

В органах та підрозділах внутрішніх справ для попередження, розкриття та розслідування злочинів застосовуються такі науково-технічні засоби:

- фото-, відео-, аудіоапаратура - для одержання певної інформації під час провадження слідчих дій, оперативно-розшукових заходів, в адміністративно-профілактичній діяльності. Застосовуються як аналогова, так і з цифровою обробкою апаратура;

- засоби одержання оперативно-розшукової інформації для розшуку зниклих злочинців - використовуються для забезпечення активного розшуку злочинців та встановлення причетності осіб до факту злочину;

- спеціальні хімічні речовини - застосовуються в роботі карного розшуку, боротьби з організованою злочинністю, боротьби зі злочинністю з сфери економіки, боротьби з наркоманією тощо з метою створення штучних умов для посилення слідоутворення і одержання додаткової оперативно-розшукової інформації;

- засоби пошукової техніки - розширює можливості виявлення речових доказів для об'єктивного та повного розкриття злочину;

- прилади бачення у темряві - для спостереження в умовах маскуванню у темні години доби або у затемнених приміщеннях;

- засоби зв'язку - для оперативного управління силами і засобами ОВС, передачі оперативно-службової інформації. Активно розвиваються сучасні засоби зв'язку такі як: стільниковий та супутниковий радіозв'язок, IP - телефонія, навігаційні системи тощо;

- технічні засоби охорони - для забезпечення охорони державних об'єктів, особистого майна громадян. Нині уже звичайним стало застосування для технічної охорони невидимих інфрачервоних променів, ультразвукових випромінювань, акустичних та НВЧ сповіщувачів, обійти котрі злочинцю практично неможливо;

- технічні засоби збирання, накопичення, обробки, пошуку, передачі й захисту інформації - використовуються при організації інформаційно-аналітичних систем, оперативних обліків, в управлінській діяльності, а також в експертно-криміналістичній роботі та інші засоби.

Цей перелік наведених технічних засобів не повний, оскільки постійно з'являються нові напрями застосування науково-технічних засобів для розкриття злочинів.